

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет бізнесу і права

Кафедра готельно-ресторанного та туристичного бізнесу

**Управління ефективністю діяльності господарюючого суб'єкта сфери
індустрії гостинності у повоєнному відновленні Херсонщини**

Кваліфікаційна робота (проєкт)
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка IV курсу 10-421 групи
спеціальності: 241 Готельно-ресторанна справа
освітньо-професійної програми
Готельно-ресторанна справа
Верлата Ганна Ігорівна

Керівник: д.е.н., проф. Тюхтенко Н.А.

Рецензент: Лиманець Л.М., власниця ресторану
«Beer House» та готелю «Bonita»

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи управління ефективністю діяльності господарюючого суб'єкта індустрії гостинності.....	5
1.1. Поняття ефективності діяльності підприємства: сутність, показники, значення.....	5
1.2. Фактори впливу на ефективність діяльності суб'єкта господарювання сфери індустрії гостинності.....	15
РОЗДІЛ 2. Аналітична оцінка ефективності діяльності готельно-ресторанного комплексу «Панорама».....	25
2.1. Загальна організаційно-економічна характеристика готельно-ресторанного комплексу «Панорама».....	25
2.2. Оцінка конкурентного середовища підприємства готельно-ресторанного комплексу «Панорама».....	31
ВИСНОВКИ.....	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	37
ДОДАТКИ.....	41

ВСТУП

Актуальність теми. На сучасному етапі розвиток підприємств готельного господарства зумовлено тим, що управління ефективності діяльності господарюючого суб'єкта сфери індустрії гостинності є одним із пріоритетних завдань сфери обслуговування, яке виокремлює потребу формування механізму забезпечення підвищення ефективної діяльності підприємств готельного господарства.

Сьогодні всі підприємства готельного бізнесу конкурують між собою за клієнтську базу. З розвитком економічних відносин, конкуренція почала розвиватися у всіх сферах діяльності, і туристична галузь не є виключенням, тому й постало питання про здатність кожного готелю бути кращим за інших, та боротися за своїх споживачів.

Формування ефективної системи управління ефективністю діяльності та підтримка конкурентних переваг готельного підприємства є основою не лише для існування готелю, але й для постійного покращення конкурентної позиції на ринку готельних послуг, а також для подальшого розвитку підприємства.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження ефективності діяльності господарюючого суб'єкта сфери індустрії гостинності на прикладі готелю «Панорама» у повоєнному відновленні Херсонщини. Кваліфікаційна робота спрямована на виділення основних показників та факторів, які впливають на ефективність діяльності суб'єкта господарювання індустрії гостинності.

Для реалізації поставленої мети варто вирішити наступні **завдання**:

1) з'ясувати сутність, показники та значення поняття ефективності діяльності підприємства;

2) визначити фактори впливу на ефективність діяльності суб'єкта господарювання сфери індустрії гостинності;

3) охарактеризувати організаційно-економічну структуру готельно-ресторанного комплексу «Панорама»;

4) оцінити конкурентне середовище закладу гостинності «Панорама» до повномасштабного вторгнення.

Об'єктом кваліфікаційної роботи виступає ефективність діяльності господарюючого суб'єкта сфери індустрії гостинності у повоєнному відновленні Херсонщини.

Предметом кваліфікаційної роботи є управління ефективністю діяльністю суб'єкта індустрії гостинності у післявоєнному відновленні Херсонщини.

Методи дослідження. Аналіз існуючих проблем передбачає собою використання різних методів дослідження, як загальних (аналіз, синтез, узагальнення, порівняння тощо), так і спеціальних (картографічний, статистичний). Під час проведення досліджень використовувався метод розрахунку інтегрального показника якості та метод «профілів».

Апробація результатів дослідження. Основні положення кваліфікаційної роботи пройшли апробацію у формі публікації в збірнику матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених, аспірантів і студентів з міжнародною участю «Інновації, гостинність, туризм: наука, освіта, практика», (м. Львів, 18 травня 2023), збірнику міжнародної науково-практичної конференції “Стратегічні пріоритети розвитку економіки, менеджменту, сфери обслуговування та права в умовах інтеграційних процесів” (м. Івано-Франківськ, листопад 2023).

Структура роботи. Робота складається із вступу, двох розділів, висновку, списку використаних джерел (36 найменувань) та додатків. Загальний обсяг роботи – 42 сторінки.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ДІЯЛЬНОСТІ ГОСПОДАРЮЮЧОГО СУБ'ЄКТА ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ

1.1. **Поняття ефективності діяльності підприємства: сутність, показники, значення.**

Поняття «ефективність» відносять до економічних категорій, оскільки воно є найбільш вживаним при оцінюванні процесу господарювання суб'єктів економічних відносин. Крім того, термін «ефективність» змінювався з часом та має складну історію становлення того поняття, що існує сьогодні.

У сучасній науковій літературі виокремлюють два основних підходи до визначення поняття «ефективність». Перший підхід трактує поняття «ефективність», як результативність, тобто відповідає на питання:

- які результати було досягнуто та якою ціною;
- які ресурси було витрачено та у якій кількості для досягнення поставлених цілей.

Даний підхід визначає поняття «ефективність» як співвідношення витрат та результатів, тобто через критерій «витрати – результат». Але в той же час виникає питання: чи є виправданим результат, тобто чи дійсно результат, який ми отримуємо забезпечує можливість досягнення мети?

Наявна проблема підштовхнула до виникнення другого підходу, який визначає ефективність з точки зору досягнення мети, тобто критерієм виступає «результат – ціль».

Історично першими розглядали термін «ефективність» представники фізіократи та вчені класичної економічної школи Вільям Петті та Франсуа Кене у XVII ст., вони інтерпретували термін у значенні результативності. Їхнім наступником був Давід Рікардо, який тлумачив поняття «ефективність», як «відношення отриманого результату до певного виду витрат» [25, с. 223], після

його трактування термін «ефективність» почав існувати, як самостійна економічна категорія.

На зміну класичній економічній школі прийшла кінці ХІХ ст., неокласична школа, яка також характеризувала поняття «ефективність» у значенні результативності. Вчені-економісти Й. Шумпетер та В. Паретто та під терміном «ефективність» розуміли співвідношення витрат та результатів [34, с. 116].

Дослідники С. Брю та К. Макконелл зазначали, що головна проблема ефективності включає систему «витрати – випуск», таким чином відображає взаємозв'язок між кількістю одиницями ресурсів, які є обмеженими, і які застосовуються у виробничому процесі, та отриманим в результаті обсягом потребуючого продукту, більша величина якого показує на підвищення ефективності, в той час коли менша величина вказує на зниження даного показника [13, с. 40].

Більшість зарубіжних вчених досліджували термін «ефективність» з точки результативності. Проте, одні автори розглядали ефективність як внутрішній фактор функціонування підприємства, а інші – як зовнішній параметр, який прив'язували до ринку ресурсів, продукції (послуг) тощо. На думку М. Альберта, Ф. Хедоурі та М. Мескона, ефективність варто розглядати як внутрішній фактор функціонування організації, який характеризується відношенням між обсягами виробництва продукції (послуг) та необхідними ресурсами для її виготовлення [14, с. 233]. Вчений Х. Лібенштайн [36, с. 392], а також дослідники Р. Дорнбуш, С. Фішер, та Р. Шмалензі [30, с. 176] визначали ефективність як «зовнішній чинник, у якому враховували розподіл ресурсів». Американський економіст Х. Лібенштайн запропонував концепцію ефективності функціонування підприємства, її назва – «Х-ефективність в економіці». Діяльність підприємства вважається Х-ефективною, якщо реалізовано (вироблено) за найкращою доступною технологією та з наявними ресурсами - максимальний обсяг продукції, який тільки можна виробити (реалізувати).

Вчений Зеленецький Я. розглядав ефективність, як відношення результату до мети, вигідність, як відношення результату до потреб споживачів та економічність, як відношення результату до витрат виробництва, ці категорії розглядалися як основні критерії ефективності діяльності і пізніше було введено «міру ефективності», яку трактували як «відношення сумарної цінності».

Чималу заслугу у розвитку теорії ефективності внесли радянські вчені. Так, один з радянських економістів Т. С. Хачатуров охарактеризував категорію «ефективність» через «відношення соціального або економічного ефекту до потрібного для досягнення його витрат» [31, с. 22].

Перехід до ринкової економіки призвів до необхідності переосмислити принципи та методи визначення економічної ефективності. Дослідивши еволюцію підходів до тлумачення сутності поняття «ефективність» можна простежити, що категорія поняття «ефективність» розвивалася досить довгий час і має складну та тривалу історію становлення.

Отже, поняття «ефективність» є одним з найбільш всеохопних та найважливіших в економічній галузі і не тільки. У зв'язку з цим вчені-економісти тлумачать категорію «ефективності» по-різному. Тому для того, щоб обґрунтувати сутність поняття «ефективність» вважаємо необхідним провести аналіз існуючих підходів стосовно визначення терміну «ефективність». В табл. 1.1 проаналізовано основні теоретичні підходи до трактування поняття «ефективність».

Таблиця 1.1

Визначення категорії «ефективність» у трактуванні різних авторів

Автор	Визначення поняття
Андрійчук В. Г.	Ефективність – це економічна категорія, що відображає співвідношення між одержаними результатами і витраченими на їх досягнення ресурсами, причому під час вимірювання ефективності ресурси можуть бути представлені або в певному обсязі за їх первісною вартістю, або частиною їх вартості у формі виробничих витрат [2, с. 160]

Продовження табл. 1.1

Баглаєва Н. С., Суховєєва Ю. А.	Економічна ефективність – співвідношення між результатами виробництва і ресурсами, при якому отримують вартісні показники ефективності виробництва [3, с. 98]
Момот О. І., Демченко А. О.	Ефективність виступає як індикатор розвитку. Вона ж – його найважливіший стимул. Як категорія «ефективність» має дві сторони – якісну і кількісну. Якісна сторона відображає її теоретичний зміст, тобто сутність категорії. Кількісна сторона розкриває дію закону економії часу, а саме, відображає економію часу при досягненні цілей суспільного виробництва в ході всього відтворювального процесу і на окремих його фазах у масштабі всього народного господарства, окремих його регіонів, галузей, господарських суб'єктів [16, с. 208]
Навольська Н. В.	Економічний зміст економічної ефективності полягає у збільшенні позитивного результату (ефекту) з одиниці витрат сукупної праці. Категорія «ефективність» на рівні підприємства характеризує зв'язок між величиною отриманого результату його діяльності і кількістю інвестованих або витрачених у виробництві ресурсів [19, с. 266]
Перерва П. Г., Кравчук А. В.	«Ефективність» – це комплексний показник позитивної економічної результативної діяльності, який характеризується найбільш оптимальним відношенням отриманого ефекту чи результату до витрачених ресурсів, з метою досягнення поставлених цілей [23, с. 140]
Полегенька М. А.	«Ефективність» – це економічна категорія, яка відображає здатність підприємства досягати поставленої мети та характеризується максимально-оптимальним співвідношенням витратної і результативної складових з урахуванням взаємодії внутрішніх і зовнішніх факторів виробництва [24, с. 73]
Савицька О. М., Салабай В. О.	Ефективність – це оцінювання та порівняння отриманих результатів від діяльності підприємства з обсягом ресурсів, які були витрачені. Даний показник показує не тільки результат, але і яким чином він був досягнутий. Тому для розрахунку використовують відносні показники, що розраховуються на основі результату та витрат у процесі діяльності компанії [27]
Стукан Т. М.	«Ефективність» – поняття, яке має різні підходи до визначення та знаходиться у прямій залежності від якості управління ресурсами, витратами та відображає співвідношення між отриманими вигодами та витратами на їх досягнення. [28, с. 119]

Продовження табл.1.1

Череп А. В., Стрілець Є. М.	Економічна ефективність – це максимальна вигода, яку можна отримати при мінімальних затратах в процесі економічної діяльності з урахуванням додаткових умов, які мають місце в момент визначення ефективності відповідного господарського заходу. Під господарськими заходами мається на увазі введення нових видів продукції, укладення договорів з постачальниками, покупцями, придбання або модернізація нової техніки, збільшення виробництва продукції тощо [32]
Чучук Ю. В	Поняття економічна ефективність є похідним від поняття економічний ефект, яке відображає в абсолютному вираженні отриманий економічний результат. Економічна ефективність визначається співвідношенням економічного ефекту до певних витрат чи ресурсів, які було затрачено для його досягнення [33]
Ярославський А. О.	Під ефективністю слід розуміти інтегровану економічну категорію, яка відображає виробничі відносини щодо економії сукупних затрат уречевленої та живої праці на отримання кінцевого позитивного результату [35, с. 174]

Джерело: за даними [2; 3; 16; 19; 23; 24; 27; 28; 32; 33; 35]

Сьогодні науковці та практики не мають єдиного тлумачення поняття «ефективність діяльності підприємства», оскільки характеризують визначення з різних підходів з урахуванням багатьох факторів.

У сучасній науковій літературі науковці запропонували безліч концептуальних підходів до оцінки ефективності діяльності підприємства.

Методологія визначення показника ефективності підприємства визначається співвідношенням отриманого економічного ефекту до витрат компанії на його досягнення, тобто полягає у співвідношенні результату до витрачених витрат (ресурсів) [2, с. 127]:

$$E = \frac{E_f}{B}, \quad (1.1)$$

де E – ефективність функціонування діяльності підприємства;

E_f – економічний ефект, який отримано підприємством за певний час (період), грн.;

B – ресурси (витрати) підприємства спрямовані на досягнення ефекту за той же час (період), грн.

Варто звернути увагу, що ефективність функціонування діяльності підприємства є узагальненим показником ефективності використання його капіталу, трудових ресурсів, оборотних основних виробничих фондів, та матеріальних ресурсів компанії.

В умовах сучасності, дуже велике значення для підвищення ефективності функціонування будь-якого підприємства відіграють забезпеченість підприємства потрібними трудовими ресурсами у достатній кількості та раціональне використання, а також рівень продуктивності праці підприємства.

У таблиці 1.2. представлено показники трудомісткості продукції та виробітку, що характеризують ефективність витрат праці персоналу, та є основними індикаторами рівня продуктивності праці.

Таблиця 1.2

Показники ефективності використання трудових ресурсів підприємства

Назва	Визначення	Формула
Трудомісткість продукції (Т)	Характеризує витрати робочого часу для виробництва одиниці продукції, де Фч – витрати робочого часу; Q – обсяг випуску продукції.	$T = \frac{\text{Фч}}{Q}$
Виріток у натуральному вимірі (Внат)	Вимірюється кількістю продукції у натуральному вимірі, що вироблена в одиницю робочого часу або приходить на одного працівника, де Ч – середньооблікова чисельність працівників.	$\text{Внат} = \frac{Q}{\text{Фч}}$ або $\text{Внат} = \frac{Q}{\text{Ч}}$
Виріток у вартісному вимірі (Вварт)	Вимірюється вартістю продукції, що вироблена в одиницю робочого часу або приходить на одного працівника, де ВП – вартість виробленої продукції.	$\text{Вварт} = \frac{\text{ВП}}{\text{Фч}}$ або $\text{Вварт} = \frac{\text{ВП}}{\text{Ч}}$
Зарплатомісткість продукції (Зм)	Визначає, скільки гривень заробітної плати припадає на 1 гривню виготовленої продукції, де ФОП – фонд оплати праці.	$Z_m = \frac{\text{ФОП}}{\text{ВП}}$

Джерело: за даними [5; 8; 11; 15; 17; 27; 29]

Індикатори ефективності, що використовують капітал підприємства визначаємо за формулами, які представлені в табл. 1.3

Таблиця 1.3

Показники ефективності використання капіталу

Назва	Визначення	Формула
Рентабельність активів, % (R _A)	Відображає відношення чистого прибутку підприємства до середньорічної вартості його активів та характеризує ефективність використання всіх активів підприємства, де ЧП – чистий прибуток підприємства; А – середньорічна вартість всіх активів (всього капіталу) підприємства.	$R_A = \frac{\text{ЧП}}{A} * 100\%$
Рентабельність власного капіталу, % (R _{ВК})	Відображає відношення чистого прибутку підприємства до середньорічної вартості власного капіталу та характеризує ефективність використання власного капіталу підприємства, де ВК – середньорічна вартість власного капіталу підприємства.	$R_{BK} = \frac{\text{ЧП}}{BK} * 100\%$
Рентабельність залученого (позикового) капіталу, % (R _{ЗК})	Відображає відношення чистого прибутку підприємства до середньорічної вартості залученого капіталу, де ЗК – середньорічна вартість залученого капіталу підприємства.	$R_{ZK} = \frac{\text{ЧП}}{ЗК} * 100\%$

Джерело: за даними [5; 8; 11; 15; 17; 27; 29]

Вимірники стану та ефективності використання основних фондів виробництва зосереджено на активах підприємства, що при експлуатації не втрачають матеріально-речову форму та мають вартісну оцінку. Окрім того, основні фонди виробництва відіграють значну роль у виробничому процесі, оскільки утворюють виробничо-технічну базу компанії та визначають її виробничу потужність.

Основні виробничі фонди характеризуються показниками ефективності та визначаються за формулами, які наведено в табл. 1.4.

Як бачимо з табл. 1.4, для того, щоб провести аналіз ефективності використання основних фондів виробництва, спочатку потрібно скористатися показник фондівдачі. Якщо ми бачимо, що показник фондівдачі йде

вверх, тобто зростає, то це позитивна тенденція у діяльності функціонування підприємства. Для підвищення того, щоб підвищити рівень фондівіддачі необхідно спочатку збільшити обсяги випуску продукції (послуги) через інтенсивне використання основних виробничих фондів, а також зменшити середньорічну вартість основних виробничих фондів, ліквідувавши зношені, застарілі, малопродуктивні та невикористані у виробництві фонди.

Таблиця 1.4

Показники ефективності використання основних виробничих фондів

Назва	Визначення	Формула
Фондовіддача (Фв)	Відображає відношення вартості виготовленої продукції (за гуртовими цінами) за рік до середньорічної вартості основних виробничих фондів, де ОВФ – середньорічна вартість основних виробничих фондів підприємства.	$Фв = \frac{ВП}{ОВФ}$
Фондовіддача активної частини основних фондів (Фв. акт)	Відображає відношення вартості виготовленої продукції (за гуртовими цінами) за рік до середньорічної вартості активної частини основних фондів, де акт ОВФ – середньорічна вартість активної частини основних фондів.	$Фв.акт = \frac{ВП}{ОВФ_{акт}}$
Фондомісткість (Фм)	Показує величину вартості основних виробничих фондів, що припадає на 1 гривню виготовленої продукції	$Фм = \frac{ОВФ}{ВП}$
Фондорентабельність, % (Фр)	Відображає відношення чистого прибутку підприємства за рік до середньорічної вартості основних виробничих фондів	$Фр = \frac{ЧП}{ОВФ} * 100\%$
Фондоозброєність (Фозб)	Відображає відношення середньорічної вартості основних виробничих фондів підприємства до середньооблікової чисельності робітників або працівників	$Фозб = \frac{ОВФ}{Ч}$

Джерело: за даними [5; 8; 11; 15; 17; 27; 29]

Показник, що є оберненим до фондівіддачі є фондомісткість продукції. Фондомісткість – це показник, який показує, скільки необхідно підприємству витратити основних виробничих фондів для того, щоб виготовити одиницю

продукції (послуги). Якщо ми бачимо тенденцію зниження, тоді це є нормальним показником.

Показник фондорентабельності свідчить про ефективне використання основних виробничих фондів коли є тенденція до зростання.

Ефективність діяльності підприємства також вимірюється рівнем фондоозброєності праці. Для того, щоб розрахувати цей показник потрібно співвіднести вартість основних виробничих фондів компанії до працюючого промислово-виробничого персоналу. Даний показник повинен постійно збільшуватися, тому що від величини фондоозброєності залежить продуктивність праці підприємства. Але, необхідно прослідкувати за показником фондоозброєності, оскільки він має бути меншим за показник темпів зростання продуктивності праці.

Для того, щоб оцінити ефективність функціонування підприємства варто обов'язково звернути увагу на сукупність показників використання оборотних коштів компанії (табл. 1.5).

Таблиця 1.5

Показники ефективності використання оборотних коштів підприємства

Назва	Визначення	Формула
Коефіцієнт оборотності оборотних коштів (Коб)	Відображає відношення вартості реалізованої продукції за певний період до середніх залишків оборотних коштів, де РП – вартість реалізованої продукції за певний період; ОКс.р. – середні залишки оборотних коштів.	$Коб = \frac{РП}{ОКс.р.}$
Коефіцієнт завантаження (Кзав)	Характеризує суму оборотних коштів, витрачених на 1 гривню реалізованої продукції	$Кзав = \frac{ОКс.р.}{РП} = \frac{1}{Коб}$
Тривалість обороту (Тоб)	Відображає відношення кількості днів у періоді до коефіцієнту оборотності за цей період, де Д – кількість днів у періоді.	$Тоб = \frac{Д}{Коб}$
Рентабельність оборотних коштів (Рок)	Відображає відношення чистого прибутку підприємства, одержаного за певний період, до середніх залишків оборотних коштів за той самий період	$Рок = \frac{РП}{ОКс.р.}$

Джерело: за даними [5; 8; 11; 15; 17; 27; 29]

Для того, щоб визначити ефективність використання оборотних коштів потрібно застосувати, коефіцієнт оборотності – показує, який обсяг продукції реалізується, що припадає на одну грошову одиницю оборотних коштів. На практиці, кращим буде, якщо буде тривалість оборотів меншою при однаковому обсязі продукції, тоді менше потрібно буде підприємству оборотних коштів; чим більший оборот здійснюють кошти, тим ефективніше вони використовуються підприємством.

Рентабельність – показник, який характеризує відносну прибутковість та використання оборотних коштів, і показує чистий прибуток, який припадає на одну грошову одиницю оборотних коштів.

На практиці здійснюють оцінку ефективності використання матеріальних ресурсів через низку показників (табл. 1.6).

Таблиця 1.6

Показники ефективності використання матеріальних ресурсів

Назва	Визначення	Формула
Матеріаломісткість продукції (Мм)	Відображає відношення матеріальних витрат (вартості матеріальних ресурсів, які були використані у виробництві) до обсягу виготовленої продукції, де МВ – матеріальні витрати.	$M_m = \frac{MВ}{ВП}$
Матеріаловіддача (Мв)	Визначається як відношення обсягу виробленої продукції до розміру матеріальних витрат підприємства	$M_b = \frac{ВП}{MВ}$
Коефіцієнт використання матеріалів (Кв.м.)	Відображає відношення чистої маси матеріалу у виробі до фактичних витрат матеріалу для виробництва цього виробу, де ЧМ – чиста маса матеріалу у виробі; МВф – фактичні витрати матеріалу для виробництва цього виробу.	$K_{в.м} = \frac{ЧМ}{MВф}$
Коефіцієнт виходу готової продукції з одиниці сировини (Кв.г.п.)	Відображає відношення обсягу продукції до обсягу сировини, де Qс – обсяг використаної сировини.	$K_{в.г.п.} = \frac{ВП}{Qс}$

Продовження табл. 1.6

Рівень відходів (P _в)	Характеризується коефіцієнтом, який показує відношення величини відходів до величини загальних витрат матеріалу, де В – величина відходів матеріалу; МР – величина загальних витрат матеріалу.	$P_{в} = \frac{В}{МР}$
Чистий прибуток на 1 гривню матеріальних витрат (ЧП 1 грн. МВ)	Відображає відношення суми чистого прибутку підприємства до суми матеріальних витрат	$\text{ЧП 1 грн. МВ} = \frac{\text{ЧП}}{\text{МВ}}$

Джерело: складено автором на основі [5; 8; 11; 15; 17; 27; 29]

В даному розділі вказано показники, які є важливими для характеристики ефективності функціонування діяльності підприємства. Тому вони є обов'язковими елементами для проведення економічного аналізу та оцінки стану рентабельності підприємства. Відтак, для того, щоб оцінити ефективність функціонування діяльності підприємства необхідно зважати на всі підходи та фактори. Для того, щоб провести поглиблений економічний аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства з використанням системи економічних показників, яку було запропоновано вище.

1.2. Фактори впливу на ефективність діяльності суб'єкта господарювання сфери індустрії гостинності.

Рівень та стан ефективності функціонування діяльності підприємства залежить від різних факторів. Тож, для практичного застосування ефективності функціонування діяльності підприємства важливим є класифікація факторів та чинників за окремими ознаками. Так, А. О. Ярославський [35, с. 175] та Т. М. Стукан [28, с. 118] зазначали, що класифікація факторів впливу на ефективність функціонування підприємства варто провести за наступними ознаками (рис. 1.1):

- за напрямками формування (основними напрямками розвитку і вдосконалення виробництва);

- за ресурсами та джерелами (джерелами підвищення ефективності);
- за рівнем господарювання (сферою застосування).

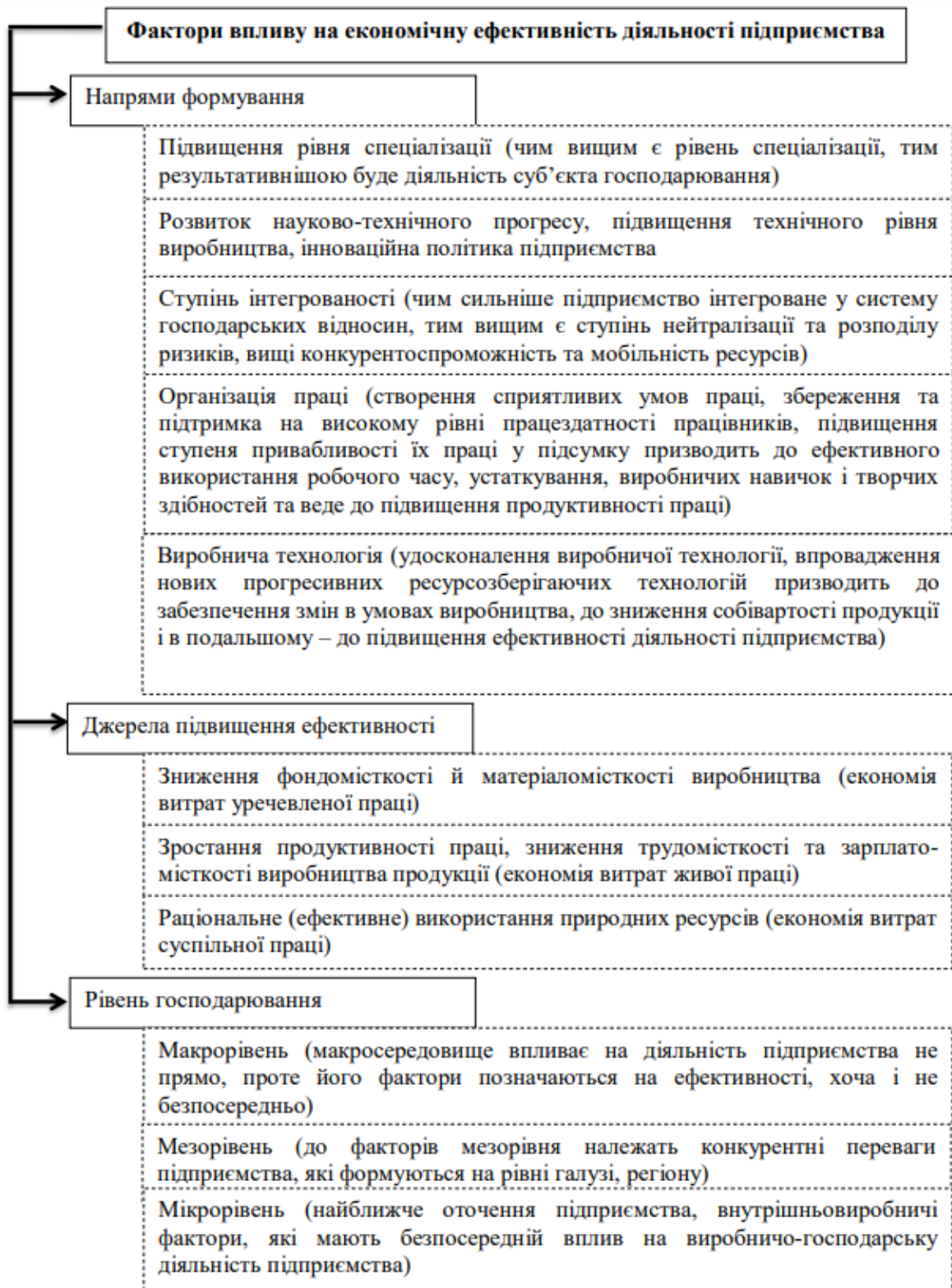


Рисунок 1.1. Класифікація факторів впливу на ефективність функціонування підприємства

Джерело: створено та уточнено автором на основі [35, с. 118; 28, с. 175]

Як бачимо з рис. 1.1, фактори впливу на ефективність функціонування підприємства за напрямками формування (основними напрямками розвитку і вдосконалення виробництва) передбачають запровадження організаційних та технічних заходів, реалізувавши які можна буде досягти економії живої праці, витрат та ресурсів підприємства, а також підвищити якість та конкурентоспроможність продукції (послуги).

Наступна складова класифікації факторів впливу – за ресурсами і витратами (джерелами підвищення ефективності) призводить до раціонального використання матеріальних, трудових і природних ресурсів, основних виробничих фондів підприємства шляхом цього досягти підвищення ефективності функціонування виробничого процесу та забезпечення розвитку підприємства в цілому.

Вплив факторів на ефективність функціонування діяльності підприємства за рівнем господарювання (сферою застосування) перш за все призводить до аналізу мікроекономічних, регіональних, галузевих, міжгалузевих, макроекономічних факторів.

Класифікація факторів впливу на ефективність функціонування діяльності підприємства допомагає провести оцінку власної діяльності, дослідити та вивчити її за ключовими показниками, які показують наскільки функціонує підприємство є прибутковим або збитковим.

Найбільшого значення для того, щоб підвищити ефективність діяльності підприємства приділяють раціональному виробничого потенціалу, максимально скорочують різноманітні втрати виробництва, а також режим економії затрат і ресурсів підприємства.

У своїх працях Н. М. Олійник та І. В. Левченко [12, с. 54] зазначали, що для того, щоб підвищити ефективність діяльності підприємства, необхідно активно використовувати факторів впливу, які передбачають здійснення певного комплексу заходів, які включають визначальні (основні) напрямки розвитку та вдосконалення комерційно-виробничої діяльності функціонування підприємства (рис. 1.2).

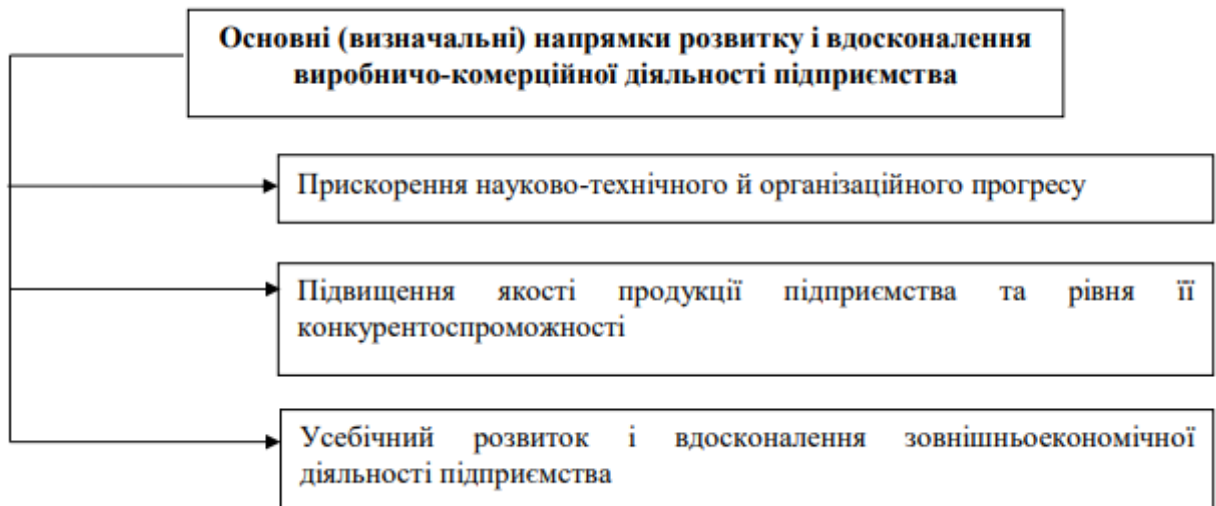


Рисунок 1.2. Визначальні (основні) напрямки розвитку та вдосконалення комерційно-виробничої діяльності функціонування підприємства

Джерело: створено автором на основі [7, с. 9; 12, с. 55]

В сучасній науковій літературі виділяють й інші класифікації факторів впливу на ефективність функціонування діяльності підприємства. Тому, науковець Є. В. Чазова [31] виділяв такі фактори підвищення ефективності функціонування діяльності підприємства (рівні його прибутковості) (рис. 1.3.).



Джерело: розробка автора

До факторів впливу на ефективність функціонування діяльності підприємства, які пов'язують з реалізацією продукції, відносять:

- стимуляція збуту продукції (послуги) підприємства (варто більше уваги приділяти прискоренню руху швидкості обігових коштів, скоротити усі

види запасів підприємства, досягти максимально швидкому просуванню продукції (послуги) від виробників до споживачів);

- на підприємстві потрібно створити ефективну цінову політику, що буде диференційована на різні категорії споживачів;

- суворо дотримуватися укладення договорів на поставку послуг (продукції);

- удосконалити рекламну діяльність щодо продукції (послуг) підприємства, підвищити ефективність окремих заходів реклами;

- підвищити ціну продукції (послуги) за умови покращення якості товару (послуг).

До факторів впливу на ефективність функціонування діяльності підприємства, що пов'язують з використанням виробничих устаткувань, сировини та матеріалів, а також основні засоби, відносять:

- збільшити обсяг виробництва продукції (послуги) за рахунок повного використання наявних на підприємстві виробничих потужностей;

- скоротити виробничі витрати через зростання продуктивності праці, раціональне використання сировини, електроенергії, матеріалів, обладнання, палива тощо;

- застосовувати на підприємстві найсучасніші механізовані та автоматизовані засоби виробництва продукції (послуги);

- ліквідувати зайве і невстановлене устаткування шляхом здачі його в оренду або продажу;

- запровадити на підприємстві досягнення НТП, результатом якого стане зростання продуктивності праці.

До факторів впливу на ефективність функціонування діяльності підприємства, що пов'язують з використанням трудових ресурсів, відносять:

- проводити масштабну та ефективну політику підприємства у сфері навчання, підготовки та перепідготовки персоналу, що є особливою формою вкладення капіталу підприємства;

- здійснювати на підприємстві заходи, спрямовані на покращення робочого соціально-психологічного клімату у колективі.

Всі фактори впливу на ефективність функціонування діяльності підприємства, залежно від спрямованості дії, можна виділити дві групи – позитивні фактори та негативні. Позитивні фактори – це ті, які, впливають на діяльність підприємства покращуючи його показники, а негативні – навпаки [35, с. 175].

Фактори впливу на ефективність діяльності підприємства, залежно від місця виникнення, можна класифікувати на зовнішні та внутрішні, де внутрішні фактори - це внутрішнє середовище підприємства, і ці фактори зазвичай залежать від організації управління діяльністю підприємством (кадрові, технологічні, управлінські особливості), тобто підприємство їх породжує саме. Зовнішні фактори впливають на навколишнє середовище підприємства, також це вплив суспільства, законодавства та зміни в економіці, політиці держави (рис. 1.4).

З рис. 1.4, видно, що фактори впливу на ефективність фінансово-господарської діяльності функціонування підприємства варто розмежовувати на зовнішні та внутрішні. Варто зазначити, що зовнішні фактори – це є неконтрольовані сили, які мають вплив на рішення та дію менеджерів підприємств і, зрештою, на внутрішнє середовище підприємств, тобто зовнішні фактори вони з певним часом мають вплив на внутрішні фактори, а внутрішні фактори впливу зазвичай залежать від продуктивності праці управлінського персоналу та трудового колективу підприємства в цілому, а також мають безпосередній вплив на результати фінансово-господарської діяльності підприємства.

Всі напрямки, що можливі для реалізації зовнішніх та внутрішніх факторів підвищення ефективності функціонування діяльності підприємства розрізняють за ступенем (масштабом) дії, а також за особливостями використання та контролю [5, с. 72]. Тож, для керівників підприємств та відповідних менеджерів (спеціалістів) важливим є знання масштабу дії

факторів впливу на ефективність діяльності для використання найбільш істотних зовнішніх та внутрішніх чинників ефективності враховуючи форми контролю на різних етапах управління підприємством.

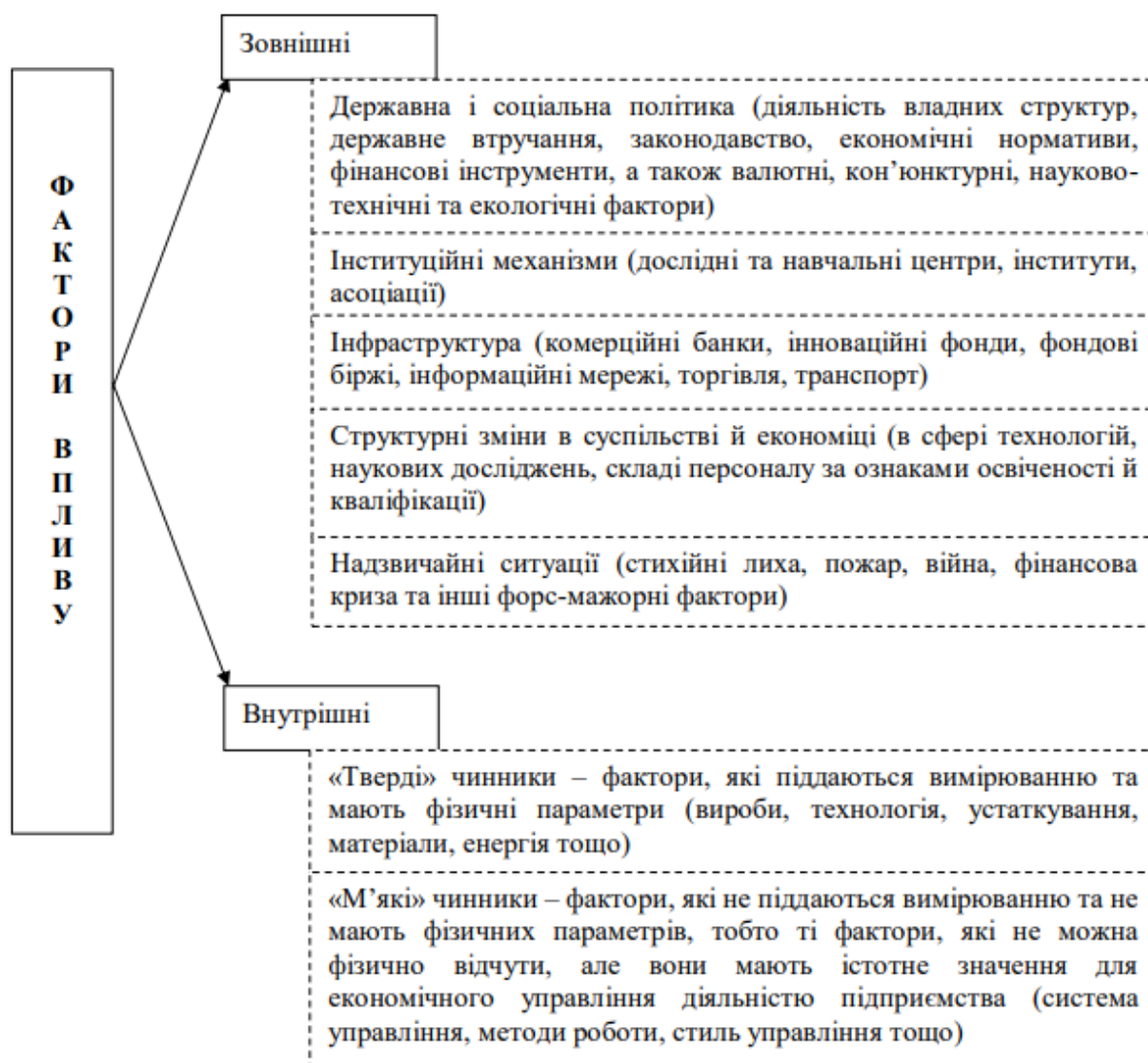


Рисунок 1.4. Фактори впливу на ефективність функціонування діяльності підприємства залежно від місця виникнення

Джерело: створено та уточнено автором на основі [22; 35, с. 175-176]

Варто зазначити, що обов'язково необхідно враховувати дію зовнішніх факторів, що не являється такою жорсткою, як врахування дії внутрішніх факторів. Тож, на рис. 1.5 представлено класифікацію внутрішніх факторів впливу на ефективність функціонування діяльності підприємств залежно від того, які систем менеджменту використовуються підприємством.

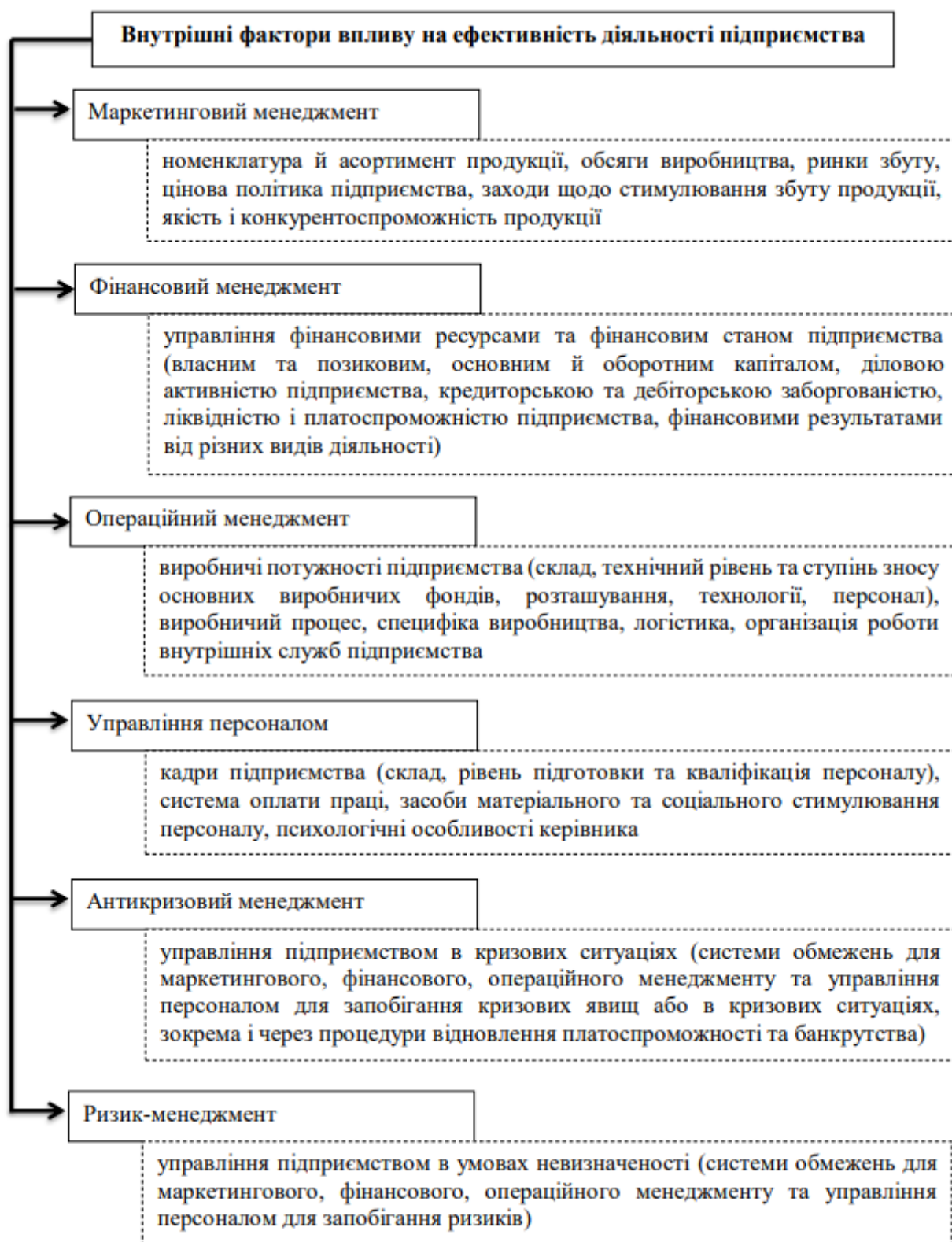


Рисунок 1.5. Класифікація внутрішніх факторів впливу на ефективність функціонування діяльності підприємства залежно від систем менеджменту, що використовуються підприємством

Джерело: за даними [22]

Всі підприємства мають постійно тримати під контролем вплив внутрішніх факторів шляхом розробки і послідовного впровадження власної програми з підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства. Але, також не варто забувати про вплив зовнішніх факторів.

Деякі фактори впливу на ефективність функціонування діяльності підприємства представлено у табл. 1.7.

Таблиця 1.7

Фактори впливу на ефективність діяльності підприємства

Джерела підвищення ефективності	Напрямки розвитку та вдосконалення діяльності
Зростання продуктивності праці	<ul style="list-style-type: none"> - інноваційний розвиток; - структура виробництва; - конкурентоспроможність продукції; - планування та мотивація діяльності; - форми і методи організації діяльності
Зниження:	
<ul style="list-style-type: none"> - фондомісткості продукції; - трудомісткості продукції; - матеріалоємності продукції; - зарплато-місткості продукції 	
Рациональне використання ресурсів	

Тому, кількісну оцінку впливу внутрішніх факторів надають стосовно організаційного та технічного вдосконалення виробництва, яке зазвичай проявляється у зростанні продуктивності праці, зниженні трудомісткості продукції (послуги), зменшенні фондомісткості та матеріалоємності, а також у раціональності використання ресурсів підприємства. Лише якщо правильно використовувати весь комплекс перелічених факторів, тільки в такому випадку підприємство зможе забезпечити достатні темпи зростання ефективності функціонування діяльності підприємства.

Вплив факторів на ефективність функціонування діяльності підприємства зазвичай робить не один, а відразу декілька факторів. Ці фактори можуть бути взаємопов'язані між собою та впливати на результати діяльності як із внутрішнього так і зовнішнього середовища. Дослідивши кожен окремий фактор впливу, бачимо, що ступінь впливу на ефективність діяльності підприємства буде більшою та більш точнішою у разі аналізу та оцінки якості роботи підприємства в цілому. Варто зазначити, що обов'язково необхідно враховувати дію зовнішніх факторів, що не являється такою жорсткою, як врахування дії внутрішніх факторів. Отже, без глибокого вивчення та

дослідження факторів неможливо обґрунтувати зроблені висновки щодо результатів функціонування діяльності підприємства, а також визначити напрями та резерви підвищення ефективності функціонування діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО КОМПЛЕКСУ «ПАНОРАМА»

2.1. Загальна організаційно-економічна характеристика готельно-ресторанного комплексу «Панорама».

Готельно-ресторанний комплексу «Панорама» надає послуги із тимчасового розміщення (проживання), послуги харчування, проведення урочистих заходів та концертів, спра-процедури, прогулянки Дніпром та рибалка. Період функціонування: від листопада 2013 – до червня 2023.[10]

Основна інформація щодо діяльності «Панорама» наведена в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Реєстраційна форма готельно-ресторанного комплексу «Панорама»

Повне найменування	Приватне підприємство «Панорама»
Скорочене найменування (згідно Статуту)	ПП «Панорама»
Юридична адреса	73000, м. Херсон, вул. 295-ї Стрілецької Дивізії, 4, к. 41
Регіон	місто Херсон
Державна реєстрація:	
Дата реєстрації	20.11.2013
Орган	Виконавчий комітет Херсонської міської ради
Вид економічної діяльності:	
Код за КВЕД	55.10 56.10
Найменування	Діяльність готелів і подібних засобів тимчасового розміщування

Персональна сторінка в Інтернеті: panorama-hotel.kherson.ua

«Панорама» – це те місце, де Ви будете почуватися як вдома. Знайти готельно-ресторанний комплекс «Панорама» не важко, адже він знаходиться в 4 км від центру міста Херсон. Готель розмістився неподалік Потьомкінського Скверу і приблизно за 3.8 км від Пам'ятника героям Небесної Сотні. Від готельно-ресторанного комплексу до центру Херсона – 4 км.

Приблизно 5 хвилин ходьби від готелю розташована автобусна зупинка «Медучилище». До аеропорту «Херсон» від готелю «Панорама» близько 10 хвилин їзди.

У Додатку А можна ознайомитися з розташуванням готельно-ресторанного комплексу, найближчими сусідами-конкурентами, контактною інформацією та основними пам'ятками, які можна відвідати прогулянкою містом.

Основна місія діяльності підприємства «Панорама» полягає у забезпеченні ринку готельного бізнесу послугами із розміщення по справедливій, конкурентній ціні. Сучасний готельно-ресторанний комплекс надає послуги ресторану та готелю.

Основним завданням діяльності підприємства є отримання прибутку від наданих послуг підприємницької діяльності, а також реалізація економічних інтересів власника готельно-ресторанного комплексу. Персонал готелю завжди привітний, ввічливий та культурний. Співробітники готелю намагаються добре володіти такими мовами як: українська та англійська, тому труднощів при спілкуванні з різними носіями мови не виникає.

Серед 30 сучасних номерів є: стандартний номер з ліжком розміру "king-size", люкс з ліжком розміру "king-size", покращений люкс, президентський люкс.

Дизайн кожного з номерів виконаний у сучасному, вишуканому стилі в теплих тонах, що додатково дарує відвідувачам відчуття домашньої атмосфери та затишку. Серед безкоштовних послуг є Wi-Fi в номерах і всіх гостьових зонах, фітнес-центр та бізнес-центр.

Безперечно, необхідними послугами, але вже платними є: послуги SPA-центру, конференц-зал, ресторан, прогулянки Дніпром та рибалка.

Родзинкою готелю «Панорама» є рестораний зал «Панорама», вікна якого виходять на Дніпро та рестораний зал «Шпинель» який також панорамними вікнами виходить на річку.

У таблиці 2.2 наведено ціни на проживання в готелі «Панорама» в номерах різного класу.

Таблиця 2.2

Тарифи на проживання у готелі «Панорама»

Типи номерів	Вартість (за добу), грн	
	Одномісне розміщення	Еквівалент в Євро/добу
стандартний номер з ліжком розміру "king-size"	3018	72,5
люкс з ліжком розміру "king-size"	3570	85,6
покращений люкс	4250	102
президентський люкс	5000	120

Як бачимо на рис.2.1, найбільш популярними є номери категорії «Покращений люкс» та «Президентський люкс». Стандартний номер є найпоширенішою категорією номерів, якою користувалися гості, що перебували у відрядженні. Номери «Люкс» категорії користувалися найнижчою поширеністю в даному готелі (близько 72%).

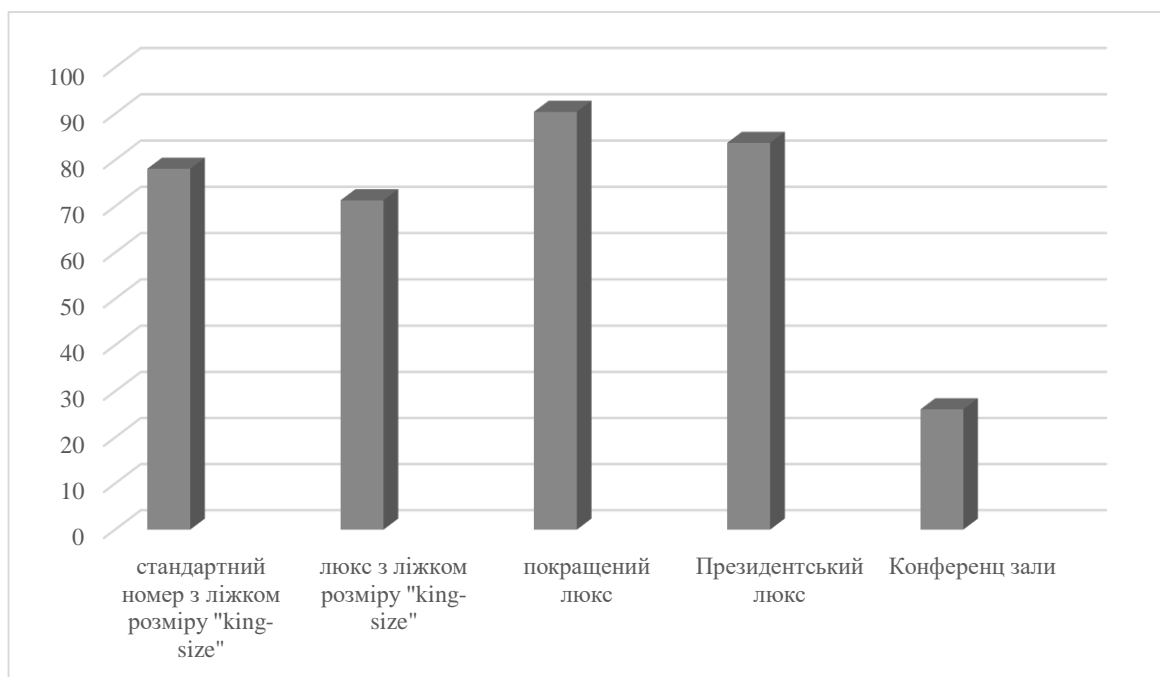


Рис.2.1. Завантаженість готелю «Панорама» у 2020 році

Наступний крок - це аналіз організаційної структури управління готелем «Панорама», характеристика його окремих підрозділів та персоналу, котрий

займається наданням готельних послуг. У готелі «Панорама» організаційна структура управління - лінійно-функціональна, функціональні ланки не мають права безпосередньо впливати на виконавців, оскільки вони тільки готують конкретні пропозиції або рішення для лінійного керівника, а вже потім він приймає рішення та прямо впливає на виконавців. Основними ланками готелю є:

- Керуючий готелем, який несе повну відповідальність за готель в цілому та за кожного свого працівника. Він є лідером у колективі, а також несе відповідальність перед власниками за те, який прибуток приносить готель, який йому довірено.

- Служба прийому та реєстрації – займається попередніми замовленнями місць, тобто бронюванням, реєстрацією при поселенні в готель, приймає розрахунки за проживання та надання послуг, оформлює виїзд, яким займається служба прийому та розміщення, де постійно є черговий адміністратор.

- Служба прийому та розміщення в готелі це є перший підрозділ, який зустрічає гостя, коли він приїжджає в готель. Від цього відділу багато чого залежить, адже він формує враження, які отримує гість при знайомстві, а також на основі цього відділу гості залишають свої відгуки про якість обслуговування готелю в цілому. Функціями цього відділу є: бронювання місць, реєстрація та поселення гостей, розрахунки при виїзді та надання різної інформації гостям готелю.

- Адміністративно-господарська служба є найбільшим підрозділом готелю, в ньому працює більше половини усіх працівників готелю. Очолює службу директор адміністративно-господарської служби.

- Служба безпеки готелю є важливим елементом у діяльності підприємства, оскільки займається захистом відвідувачів та їх власності.. Керівник та працівники готелю повинні обов'язково знати закони та дотримуватися всіх правил обережності, для того, щоб в разі необхідності захистити майно гостей від шахрайства, пограбування та інших злочинів.

➤ Служба бронювання здійснює резервування номерів, для того, щоб гості платили менше, а готель планомірно здійснював свою маркетингову політику.

➤ Служба покоївок займається прибиранням номерів та приміщень готелю.

Для оцінки стану та параметрів підвищення конкурентних переваг в результаті дослідження проаналізовано готель «Панорама» та проведемо SWOT-аналіз (таблиця 2.3), за допомогою якого можна визначити, які внутрішні ресурси можна використати при боротьбі із зовнішніми загрозами. Виділені можливості та загрози зовнішнього середовища готелю представлено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.3

Сильні та слабкі сторони готелю «Панорама»

Параметри	Сильні сторони	Слабкі сторони
Організація	Досвід і навички адміністрації напрацьовані за роки роботи в готелях; Стійкі ділові контакти (існує певна база гостей, які особисто бронюють номери чи конференц-залу через керівництво).	Недостатня кваліфікація частини керівного персоналу в окремих сферах менеджменту (мала кількість фахівців за напрямками діяльності);
Фінанси	Стабільний фінансовий стан; Достатність власного капіталу для фінансування поточної діяльності товариства.	Переважання банківських кредитів у структурі капіталу; Наявні незначні обсяги дебіторської заборгованості.
Інновації	Частковий перехід на мережеву комунікація між персоналом; Використання інновацій при оформленні номерів.	Низький рівень використання технологій у взаємодії з клієнтами; Відсутність управлінських інновацій.
Маркетинг	Визначена ніша, яку займають готелі; Орієнтація на конкретну категорію споживачів.	Маркетингова служба дуже слабка та представлена одним працівником.
Операційна система готелю (надання послуг)	Велика кількість номерного фонду та площ номерів, вдале розташування; Висока якість та стиль обладнання номерів; Швидке реагування та скарги гостей та їх виправлення.	Слабка інфраструктура додаткових послуг; У деяких випадках неякісне обслуговування номерів, що супроводжує відповідні відгуки гостей на інтернет ресурсах.

Таблиця 2.4

Можливості та загрози готелю «Панорама»

Параметри	Можливості	Загрози
Конкуренція	<p>Наявність потужностей для прийому туристичних та поселення організованих груп гостей;</p> <p>Розширення асортименту послуг: туризм, аква-відпочинок, лаундж бар, коворкінг;</p> <p>Диференційоване позиціонування послуг готелю.</p>	<p>Діяльність подібних готелів, які використовують стратегію фокусування в різних цінових діапазонах;</p> <p>Будівництво та рекламна діяльність нових та існуючих готелів також у центрі міста, які краще відповідають вимогам споживачів.</p>
Збут	<p>Можливість розширення каналів розподілу за рахунок: турфірмпосередників в т.ч. іноземних, або власної туристичної структури.</p>	<p>Велика частка гостей орієнтуються на дешеву цінову категорію номерів, а, отже вимагають постійних знижок;</p> <p>Висока залежність завантаженості готелів від сезону.</p>
Попит	<p>Невисока цінова еластичність попиту на готельні послуги.</p>	<p>Попит носить сезонний характер.</p>
Економічні фактори	<p>Наявні транзитні можливості регіону та туристичний потенціал;</p> <p>Пожвавлення економічної активності та розвитку бізнесу;</p> <p>Отримання високого прибутку.</p>	<p>Високий рівень інфляції;</p> <p>Збільшення вартості енергоносіїв та комунальних послуг;</p> <p>Залежність від курсу валюти.</p>
Політичні фактори	<p>Посилення ролі місцевої влади як частина реформи децентралізації;</p> <p>Херсонщина, як туристичний центр</p>	<p>Невизначеність курсу розвитку держави;</p> <p>Очікування збільшення податкового тиску на малий та середній бізнес;</p> <p>Високий рівень корупції та бюрократії;</p> <p>Воєнні дії.</p>
Соціальні фактори	<p>Збережені культурні традиції, народні ремесла;</p> <p>Оплата роботи працівників має середню вартість по країні в цілому;</p> <p>Пожвавлення соціальної активності населення – проводяться роботи з популяризації туризму.</p>	<p>Середній рівень зайнятості населення та офіційних доходів.</p>
Природні фактори	<p>У піший доступності можливого відвідати видатні релігійні та історичні центри;</p> <p>Розміщення готелю.</p>	<p>Температурні режими;</p> <p>Сезонний фактор.</p>

За 10 років функціонування готель «Панорама» здійснював постійний ріст своїх доходів, що є позитивним показником функціонування готелю та вибору стратегії.

Отже, виконавши SWOT-аналіз бачимо, що однією із можливостей, якою варто скористатися є використання інформаційних технологій задля оптимальності роботи персоналу, а також можливість налаштувати якісну взаємодію з гостями та виховувати лояльність гостей.

Основною причиною, яка становить загрозу є будівництво та рекламна діяльність існуючих готелів, а також нових, які більш краще відповідають вимогам клієнтів. Актуальною є потреба у покращенні професіоналізму персоналу всіх підрозділів, оскільки з'являються нові, більш стильні, комфортні готелі з більш кваліфікованим персоналом. Дуже гарною можливістю було б впровадження тренінгів, яке б надало можливість удосконалювати кваліфікацію персоналу тим самим задовольнити дану потребу споживачів. Для удосконалення кваліфікації персоналу дасть можливість задовольнити цю потребу.

2.2. Оцінка конкурентного середовища підприємства готельно-ресторанного комплексу «Панорама» до повномасштабного вторгнення

Наразі готель «Панорама», використовує стратегію лідерства серед готелів за рахунок встановленої ціни на послуги готелю та висока якість послуг проживання у порівнянні з конкурентами.

Для того, щоб оцінити конкурентні переваги готелю «Панорама» використаємо метод розрахунку інтегрального показника якості та метод «профілів», оскільки ці методи є багатофакторними (тому є більш об'єктивними). Крім того для методу «профілів» притаманні зручні засоби для візуалізації результатів розрахунку.

Обчислення інтегрального показника конкурентоспроможності дає можливість дати оцінку стану та рівню конкурентоспроможності готелю «Панорама». Для того, щоб визначити конкурентні переваги готелю «Панорама» та виявити резерви вдосконалення, потрібно обчислити інтегральний показник конкурентоспроможності даного готелю. Щоб використати даний метод потрібно застосувати об'єктивний ціновий фактор (розрахунковий показник відносної середньої ціни), а також застосувати суб'єктивний фактор експертних оцінок, які були залишені гостями готелю у відгуках на серверу бронювань «Booking.com».

Таблиця 2.5

Вихідні дані готелю «Панорама»

Назва готелю	Оцінки booking.com за основними критеріями				Імідж (експертна оцінка)
	Чистота	Комфорт	Місцезнаходження	Персонал	
Панорама	9,5	9,6	9,2	9,4	9,2

Джерело: [розробка автора]

Всі абсолютні показники оцінки було вказано за 10-и бальною шкалою. Оцінка якості послуг (комфорт, чистота, місцезнаходження, персонал) було сформовано на основі відгуків клієнтів на сайті Booking.com.

Оцінка імідж (експертна оцінка) для готелю «Панорама» було сформовано відповідно балу, який виставляли відвідувачі готелю, як загальне враження від отриманих послуг на офіційному сайті.

За допомогою методу «профілів» можна оцінити рівень конкурентоспроможності послуг за певною групою факторів. Ми побудуємо метод «профілів» спрощено, оскільки у нас всі показники вимірюються єдиною шкалою та коливаються від 0 до 10 балів. Ширина кожного рядка у нас умовно буде 1 для простоти розрахунку та зручності.

Для методу «профілів» використаємо експертні оцінки, які було сформовано за рахунок відгуків клієнтів на «Booking.com» для готелю «Панорама» та розрахунковий показник оцінки об'єкту інфраструктури.

Таблиця 2.6

**Вихідні дані для побудови матриці конкурентного профілю готелю
«Панорама»**

№ п/п	Критерії	Готель «Панорама»
1.	Інфраструктура	9,2
2.	Співвідношення ціна-якість	8,5
3.	Розташування	9,2
4.	Персонал	9,4
5.	Імідж	9,2
6.	Чистота	9,5
7.	Комфорт	9,6
8.	Зручності	9,4

Джерело: [розробка автора]

На основі даних таблиці 2.6 можна відобразити конкурентний профіль готелю «Панорама» (рис.2.2), де зліва від 1 до 8 пронумеруємо критерії оцінки, а також максимальною оцінкою є 10 балів.

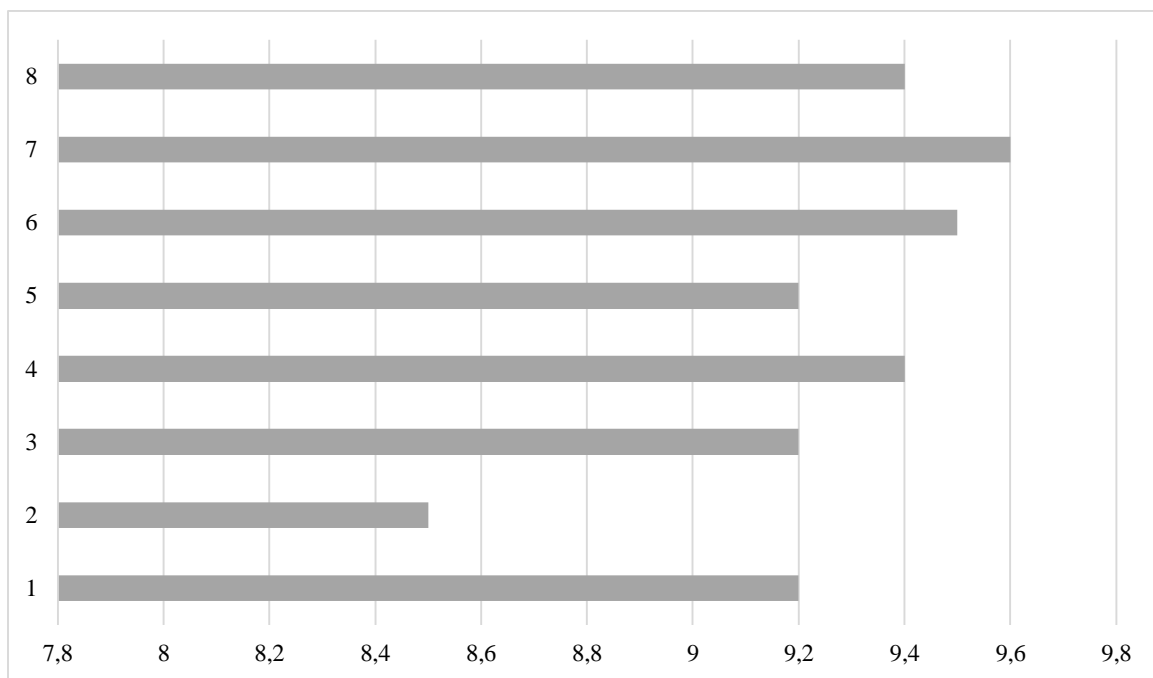


Рис 2.2. Конкурентний профіль готелю «Панорама»

Джерело: [сформовано автором на основі таблиці 2.6]

На рисунку 2.2 видно, що головним слабким місцем готелю «Панорама» є співвідношення ціна-якість, проте візуально рівень конкурентоспроможності готелю «Панорама» знаходиться на гідному рівні.

Важливим є той фактор, що не можна порівняти між собою значення різних методів між собою, оскільки вони мають різну основу. Метод

«профілів» має коефіцієнт від одиниці (при ідеальному значенні), проте значення інтегрального показника конкурентоспроможності може мати значення більше 1 (в тому випадку коли показник ціни переважає).

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі досліджено теоретичну сутність поняття «ефективність», яке засвідчить про наявність різноманітних підходів до трактування даної категорії. Спираючись на досліджені та узагальнені підходи до визначення ефективності, вважаємо доцільним тлумачення: ефективність – це максимально вигідне досягнення співвідношення результату виробничої діяльності підприємства і його витрат, що забезпечують отримання бажаного результату.

Розглянуто фактори впливу на ефективність функціонування діяльності підприємства. Встановили, що на ефективність функціонування діяльності підприємства зазвичай впливають не один фактор, а відразу декілька. При цьому вони можуть бути взаємопов'язані між собою та впливати на результати підприємства як із внутрішнього так і зовнішнього середовищ. Класифікація факторів впливу на ефективність функціонування підприємства є досить різноманітною, з різним класифікаційним ознаками, але вона є досить дієвою, оскільки дозволяє підприємству визначити наскільки воно є прибутковим або збитковим.

Досліджено інструментарій оцінки рівня ефективності діяльності підприємства. У сучасній науковій літературі представлено безліч концептуальних підходів до оцінки рівня ефективності функціонування підприємства, але варто враховувати сучасні методики, та систематично брати до уваги досвід провідних зарубіжних та вітчизняних підприємств щодо механізму проведення оцінки рівня ефективності діяльності підприємства.

Було проведено оцінку рівня конкурентних переваг готельно-ресторанного комплексу «Панорама» м. Херсон. Було досліджено, що більшість методів для оцінки конкурентних переваг спираються переважно на експертні оцінки (оцінка якості продукту (послуги) за певними критеріями), проте оцінки експертів не завжди є об'єктивними.

У дипломній роботі було доведено, що досить високий рівень конкурентоспроможності готельно-ресторанного комплексу «Панорама» є

основою для його успішного функціонування в сучасних ринкових умовах. Було зроблено аналіз організаційно-економічного стану «Панорама» та його можливостей.

Для оцінки конкурентних переваг підприємства «Панорама» було використано два методи: метод розрахунку інтегрального показника конкурентних переваг та метод «профілів». Отримані результати оцінки за вищезгаданими методами показали рейтинг конкурентних переваг готелю «Панорама».

На нашу думку, найкращим рішенням готелю «Панорама» є підвищення кваліфікації персоналу, покращення якості наданих послуг та відкриття філій. Це стане ідеальним варіантом для підвищення рівня конкурентних переваг готелю «Панорама».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агафонова Л. Туризм, готельний та ресторанний бізнес: ціноутворення, конкуренція, державне регулювання : Навч. посібник для студ. вищ. навч. Закладів. Київський ун-т туризму, економіки і права. К.: Знання України. 2015. 351 с
2. Андрійчук В. Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, практика, аналіз : монографія. Київ: КНЕУ. 2005. 292 с.
3. Баглаєва Н. С., Суховєєва Ю. А. Теоретична сутність поняття економічна ефективність діяльності підприємства. Вісник СНТ ННІ бізнесу і менеджменту ХНТУСГ. 2020. Вип. 2. С. 98-101.
4. Безверхнюк Т.М., Бабов К.Д., Цуркан О.І. Ресурсне забезпечення післявоєнного відновлення та розвитку України: потенціал курортно-рекреаційної сфери. Наукові інновації та передові технології. 2022. №6(8). С459-470. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-6\(8\)-459-470](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-6(8)-459-470) (дата звернення 17.02.2024)
5. Боднажевський В. А., Коверга А. В. Шляхи підвищення ефективності діяльності сільськогосподарського підприємства. Економіка підприємства: актуальні проблеми та перспективи розвитку: матеріали XII наук.-практ. конф. (м. Херсон, 25 трав. 2017 р.). Херсон: ХНТУ. 2017. С. 71-73.
6. Вартанова О.В., Редчиць М.В., Бруско І.В. Особливості формування конкурентних переваг підприємства сфери послуг в економіці знань. Збірник наукових праць ЧДТУ. Випуск 59. С. 26-21. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/23373> (дата звернення 17.02.2024 р.).
7. Гришко І. Д., Олійник Н. М. Удосконалення процесу планування ефективності виробництва. Проблеми економіки підприємств Херсонського регіону: матеріали десятої наук.-практ. конф. (м. Херсон, 15 трав. 2015 р.). Херсон: Херсонський національний технічний університет, 2015. С. 7-11.
8. Гуменюк М. М. Удосконалення організаційно-економічного механізму забезпечення ефективності підприємств. Ефективна економіка:

Електронне наукове фахове видання. 2013. № 12. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua>. (дата звернення: 09.03.2024).

9. Жук П.В. Туристично-рекреаційна сфера регіону як об'єкт дослідження конкурентоспроможності. Регіональна економіка. 2022. №2. С. 17-24.

10. Закон України про господарські товариства: від 19 вересня 1991 р. № 1576-ХІІ. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 49. С. 682.

11. Кащена Н. Б., Гаркуша Н. М., Сідорова Т. О., Лисак Г. Г. Аналіз господарської діяльності підприємства: навч. посіб. Харків: ХДУХТ, 2014. 536 с.

12. Левченко І. В., Олійник Н. М. Аналіз стану та визначення шляхів підвищення ефективності діяльності переробного підприємства. Сучасна освіта і наука в Україні: традиції та інновації : зб. матеріалів XVI всеукр. наук.-практ. заоч. конф. (м. Одеса, 25-26 квіт. 2013 р.). Одеса. 2013. С. 54-56.

13. Макконелл К. Р., Брю С. Л. Економікс: принципи, проблеми і політика .Пер. с 14-го англ.вид. 2005. 972 с.

14. Мескон М. Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основи менеджменту / пер. з англ. 1998. 704 с.

15. Мішеніна Н. В., Мішеніна Г. А., Ярова І. Є. Економічний аналіз: навч. посіб. Суми: Сум. держ. ун-т. 2014. 305 с.

16. Момот О. І., Демченко А. О. Про сутність понять «ефективність» та «результативність» в економіці. Економічний вісник Донбасу. 2013. № 3 (33). С. 207-210.

17. Московчук А. Т., Талах В. І., Талах Т. А., Ткачук І. М. Аналіз господарської діяльності: Практикум : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк: Гадяк Ж. В. 2013. 226 с.

18. Моца А.А., Шевчук С.М., Серета С.М. Перспективи післявоєнного відновлення сфери туризму в Україні. Економіка та суспільство. 2022. Випуск 41. URL: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1560> (дата звернення 17.02.2024 р.)

19. Навольська Н. В. Теоретичні аспекти забезпечення економічної ефективності діяльності підприємств. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Вип. 18. С. 266-271.

20. Носирєв О., Деділова Т., Токар І. Розвиток туризму та індустрії гостинності в стратегії постконфліктного відновлення економіки України. Соціально-економічні проблеми і держава. 2022. Вип. 1 (26). С. 55-68. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2022/22nooveu.pdf> (дата звернення 17.04.2023 р.)

21. Офіційний сайт готельно-ресторанного комплексу «Панорама» URL: <https://panorama-hotel.kherson.ua> (дата звернення: 13.03.2024)

22. Паламаренко Я. В. Заходи щодо підвищення економічної ефективності діяльності підприємств спиртової галузі України в контексті сьогодення. Ефективна економіка: Електронне наукове фахове видання. 2016. № 10. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5196> (дата звернення: 14.01.2021).

23. Перерва П. Г., Кравчук А. В. Ефективність як економічна категорія. Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Економічні науки. 2018. № 15 (1291). С. 137-143.

24. Полегенька М. А. Теоретична сутність економічної категорії «ефективність». Агросвіт. 2016. № 10. С. 69-74.

25. Руда Р. В. Аналіз ефективної діяльності підприємства: необхідність та методика. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2012. № 4 (20). С. 109-111.

26. Сайт з пошуку варіантів тимчасового розміщення. URL: www.booking.com (дата звернення 14.02.2024).

27. Савицька О. М., Салабай В. О. Ефективність діяльності та управління підприємством: особливості використання теорії, методології та результативності аналітичних досліджень. Ефективна економіка: Електронне наукове фахове видання. 2019. № 6. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/6_2019/57.pdf (дата звернення: 14.03.2024).

28. Стукан Т. М. Теоретичні аспекти дослідження питань ефективності діяльності підприємств. *Інтелект XXI*. 2016. № 5. С. 115-120.
29. Тринька Л., Липчанська (Іванчук) О. Економічний аналіз: навч.-метод. посіб. Київ. Алерта, 2013. 567 с.
30. Фішер С., Дорнбуш Р., Шмалензі Р. Економіка / пер. з англ. 2-е вид. 1995. 864 с.
31. Чазов Є. В. Напрями підвищення прибутковості діяльності підприємства у сучасних умовах. *Ефективна економіка: Електронне наукове фахове видання*. 2015. № 3. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4177> (дата звернення: 14.03.2024).
32. Череп А. В., Стрілець Є. М. Ефективність як економічна категорія. *Ефективна економіка: Електронне наукове фахове видання*. 2013. № 1. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1727> (дата звернення: 03.11.2023).
33. Чучук Ю. В. Теоретична сутність понять економічна ефективність та ефективність діяльності. *Ефективна економіка: Електронне наукове фахове видання*. 2014. № 2. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua> (дата звернення: 13.01.2024).
34. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Shumpeter_Yozef_A/Teoriia_ekonomichnoho_rozvytku_Doslidzhennia_prybutkiv_kapitalu_kredytu_vidsotka_ta_ekonomichnoho_ts/ (дата звернення: 13.01.2024).
35. Ярославський А. О. Економічна ефективність діяльності підприємства: теоретичний аспект. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 20. Ч. 3. С. 174-177.
36. Leibenstein, H. Allocative Efficiency and X-Efficiency. *The American Economic Review*. 56 (1966). PP. 392-415.

ДОДАТКИ

Додаток А

Картосхема розташування готелю «Панорама» м.Херсон

